

به نام خدا
سال تحصیلی: ۹۸-۹۹

شماره تلفن: ۳۳۶۶۴۶۰۰	شماره اتاق: ۲۱۹	نام مدرس: دکتر رستمی	دانشکده: علوم انسانی و اجتماعی نام درس: فقه مدنی ۵
Email: rostamisoheila@gmail.com		پیشنیاز: مبادی فقه مقطع: کارشناسی	تعداد واحد: ۲ واحد

جایگاه درس در برنامه درسی دوره :

احکام و مباحث مربوط به ارث و تقسیم ترکه دارای جایگاه والایی در دین اسلام است، و اهمیت آن به اندازه ای است که قسمت اعظم احکام ارث در قرآن کریم بیان شده است، و به همین دلیل است که بعضی از فقها گفته‌اند: علم الفرائض افضل علوم بعد از علم اصول دین و علم توحید است. پیامبر(ص) همواره مسلمانان را به تعلیم و تعلم احکام ارث تشویق می‌نمودند و در این باره فرموده است: «تعلموا الفرائض فانها من دينکم و إنها نصف العلم و إنه اول علم ینزع من أمتی».

هدف کلی :

هدف کلی از درس فقه مدنی ۵؛ یادگیری تحلیلی مباحث مربوط به ارث و روشهای حل مسائل ارث، شناخت عصبه و کیفیت تقسیم اموال در بین وارثان متوفی است.

اهداف جزئی:

آنچه که در این درس انتظار می‌رود دانشجویان نسبت به آن در پایان ترم مهارت پیدا کنند عبارت است از:

- ۱- تسلط بر مباحث مربوط به ارث
- ۲- شناخت وارثان
- ۳- شناخت انواع عصبه و نحوه ارث بری آنها
- ۴- یادگیری روشهای حل مسائل ارث
- ۵- کیفیت تقسیم ترکه در بین وارثان

مواد آموزشی:

کتاب درسی و کتاب‌هایی که به صورت تحلیلی به مباحث مربوط به ارث و تقسیم ترکه در این درس پرداخته‌اند.

محتوای درس :

هفته	موضوع	محتویات موضوع
۱	مقدمات ارث	ارث در لغت، اصطلاح، دلیل مشروعیت
۲	کلیات	حقوق متعلق به ترکه، اسباب، ارکان، و شرایط ارث
۳	وارثان مرد و زن	چه کسانی از شخص ارث می برند؟
۴	انواع ارث	ارث به چند دسته تقسیم بندی می شود؟
۵	انواع ارث	ارث به فرض
۶	عصبه	تعریف عصبه و انواع آن
۷	حجب	انواع حجب، بیان افرادی که ارث نمی برند
۸	اصل مسأله	ذکر انواع اصول مسائل در ارث و بیان مسأله غراوین
۹	تصحیح مسأله	کیفیت تصحیح مسأله و مسأله مشرکه
۱۰	امتحان	امتحان میان ترم
۱۱	عول	تعریف عول و انواع آن
۱۲	جد و إخوه	کیفیت تقسیم ارث جد و إخوه و حالتهای آن
۱۳	جد و إخوه	کیفیت تقسیم ارث جد و إخوه و حالتهای آن
۱۴	رد	انواع رد و حل مسائل آن
۱۵	رد و تقسیم ترکه	انواع رد و حل مسائل آن و کیفیت تقسیم ارث در میان وارثان
۱۶	مناسخات	حل مسائل مربوط به مناسخات
۱۷	امتحان	امتحان پایان ترم

منابع درس

ردیف	نام کتاب
۱	فقه المنهجی ، جلد دوم، مبحث الفرائض
۲	مغنی المحتاج، خطیب شربینی، جلد، کتاب الفرائض
۳	المجموع، امام نووی، جلد کتاب الفرائض
۴	ارث، وصیت، وصایت: تألیف دکتر سید اسعد شیخ الاسلامی، ۱۳۷۳ش

شیوه ارزیابی:

درصد نمره	عنوان	ردیف
—	آبان ماه - امتحان آزمایشی و شفاهی	۱
۱۰۰	آذر ماه - امتحان میان ترم	۲
+۱۰۰ فعالیت‌های کلاسی	بهمن ماه - امتحان پایان ترم	۳

وظایف دانشجویان :

شرح وظایف	ردیف
آمادگی در هر جلسه برای پاسخگویی به سوالات درس گذشته	۱
آمادگی برای انجام امتحانات آزمایشی و میان ترم و پایان ترم	۲
حضور فعال در سر کلاس	۳